

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI., Podmaniczky-utca 1.

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.	Felelős szerkesztő és lapfajdos: DARÓCZI VILMOS.	Hirdetések Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknek minden petit sor 4 kr.
---	---	---

TARTALOM: A melegágynak gondozása. *Daróczi Vilmostól.* — A dohánymonopólium behozatala Ausztriában és Magyarországon. (Folytatás.) — Mutatvány dr. *Takáts Sándor* műveiből. — A dohány mûtrágyázása kérdéséhez. *Daróczi Vilmostól.* Az égetett méz, mint trágyaszor. — A dohány az ezredéves kiállításán. Mutatványok *Daróczi Vilmos* jelentéséből: VI. Dohánymûtrágyák. VII. A simítás mellőzése. — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

TÁRCZA: A dohány ellenségei. *Nemo.*

A melegágynak gondozása.

Ujra meg újra vissza kell hogy térjünk a dohánytermelés kiindulási pontjának és legfontosabb tényezőjének: a melegágy mikénti gondozásának a tárgyalására, — mert kárba vész minden dolgunk, a talaj kiválasztása, rendes megművelése, trágyázása, szóval nem érvényesülhet a legokosabb eljárásunk sem, ha tökéletes, hibátlan, korai palántákkal nem rendelkezünk. Hogy tehát ez meglegyen, szükséges, hogy ha a minden igényt kielégítőleg pontosan elkészített, s az általunk ajánlt módon: gyom és rovarmentes, tiszta, humuszteljes földdel befedett melegágy készítését, a sorvetés alkalmazásával teljesen befejeztük, azontul a melegágy további gondozására a legnagyobb figyelmet fordítsunk.

Első sorban kell, hogy a széltől védett helyen lévő melegágy közelében, a locsolásra alkalmas vízzel megtöltött fél-fenekű hordók vagy kádak kellő mennyiségben legyenek elhelyezve. A locsolásra legjobb a folyóvíz, — a hol ilyen nem áll rendelkezésre, s kútvizünk kemény vagy salétromos, akkor eső vagy hóvizet kell gyűjteni, s ilyen állott vízzel locsolni; — a víznek azonban nem szabad tulposhadtnak és bűzösnek lenni, hanem azt többször fel kell frítenni. Arra is ügyeljünk, hogy a víz nagyon hideg ne legyen, s ha enyhébb időjárás mellett 16—18 R. fokra fel nem melegednék, akkor felforralt vízzel kell vegyíteni s ilyen hófokra emelni, — de másrészt 20 R. foknál magasabb hőmérsékletű vizet sem szabad használni. A nyitott kád vagy hordóba, amelybe az öntözésre szánt vizet gyűjtjük, igen jó egy kevés trágyalevet, fahamut, vagy aprójszág trágyát is keverni, — egy másik edényben pedig tartsunk tiszta vizet, a mely ment legyen minden keveréktől, de a jelzett langyosságban, s minden harmadnap ilyen vízzel kell az öntözést megejteni. A melegágynak locsolása mindig reggel és este,

sűrű rózsájú bádognal történjék, a melyet alacsonyan kell tartani, nehogy a magasról öntött víz a melegágy felső rétegének összeszűkülését idézze elő, ami a palántáknak mindenesetre ártalmára szolgálna.

Horpadások és hasadásoknak a melegágynak nem volna ugyan szabad előfordulni, mert ez azt jelenti, hogy a trágyarétegek nem voltak kellően lenyomva és megülepvedve, de ha ilyenek, s főleg hasadások mégis mutatkoznának, ezeket finomra porhanyított jó földdel ki kell tölteni, elenygetni, — s ahol az ilyesmi még elég korán vedőkét észre, ott az illető helyeket még újra be lehet vetni.

A melegágynak, mindaddig amíg hűvös, nyers idő jár, folyvást betakarva tartandók, s csak pár órára, a napnak legenyhébb szakában szélőztetendők, főleg a palánták kikelése idejében. A friss kelést nagyon szükséges a szelektől is lehetőleg megvédeni, mert a rendkívül gyöngye kis palántáscskákra a nyers szél fölötte veszedelmes.

Ha palántáink tulsűrűen kelnek, akkor — mihielyt olyanok, hogy ujjainkkal megfoghatjuk — tüstént ritkítani kell.

Mikor a palánták már kikeltek és fejlődésnek indulnak: a kertész családból mindig ott kellene valakinek a melegágynak közelében lenni és állandóan szemmel tartani, hogy valjon nem áll-e be valami kedvezőtlen változás, nem támadt-e hirtelen valami rovar, a melyet — bármi legyen az — rögtön el kell pusztítani, s ha hangyák mutatkoznak: ezeket is teljesen ki kell irtani, vagy legalább lehetőleg megkevesbbiteni. Sokszor a giliszta is sok bajt okoz, mert barázdákat és torlóadásokat csinál, — miért is a melegágy őrzőjének ezeket is nyomban fel kell kutatni és megsemmisíteni. A rovarok ugyan legnagyobb részt éjjel szoktak előkerülni és pusztítani, de az igazi jó kertész még azt is megteszi, hogy éjjelenként lámpával kimegy és a melegágy felületén mutkozó mindenféle rovarokat mind összefogossa és elpusztítja, — mert hiában, csakis ilyen önfeláldozó szorgalom és szünet nélküli utánajárás biztosíthatja, hogy korai jó palántánk legyen.

Megtörtént ugyan, s meg fog történni ezután is, hogy mindezek az óvintézkedések mellőztek, s azért mégis elég sok jó korai palánta volt és lesz is, — azt én

magam is hiszem és tudom, — de azért a teljes biztonság kedvéért én mégis a legmelegebben ajánlhatom a fent elősorolt összes elővigyázati dolgoknak megtételét, mert mindenesetre nagyobb a valószínűség, hogy ha így járunk el, akkor sokkal inkább számíthatunk a jó sikerre, — s megtehetjük mindezt annál is inkább, mert hisz ugy sem kerül az egész valami nagy költségbe és fáradságba.

Ha elkövetkezik az az idő, hogy a palánták közt a gyom annyira mutatkozik, hogy azt két ujjal már megfoghatjuk: akkor a gyomlálást és a sűrűn kelt palánták ritkítását rögtön meg kell kezdeni, s ilyenkor aztán a sűrűség mián kihuzgált egészséges, jó gyökerezetű szép kikelőket mindjárt felhasználhatjuk pikirozásra és a hidegágyba való átudgósásra.

A gyomlálás után, a palánták körül fellazult földet vissza kell nyomkodni, nehogy a melegágy földjének meglazult rétegeibe a szél behatoljon és a gyöngye növényeket megfonnyasztja, miáltal azok fejlődésükben meggátoltatnak, vegetálnak, — a minek azután az a kétszeres hátránya volna, hogy az ilyen palánták később lennének kiültethetők, és satnyábbak is maradnának.

Általában a melegágynak minden módon való gondozását, folytonos figyelemmel kísérését, s a palánták fejlődését hátráltató mindenemű körülménynek lehetőleg megelőzését és gondos elhárítását nem lehet elegendőképpen ajánlani, — mert annyi bizonyos, hogy korai és tökéletes jó palánták nélkül jó dohánytermésre nem is lehet számítani.

Daróczi Vilmos.

A dohánymonopólium behozatala Ausztriában és Magyarországon.

— Mutatvány dr. *Takáts Sándor* értekezéséből. — (Folytatás.)

1679. május hó 30-án a görzi grófság dohányappaldórája is érkezett ajánlat. Maga a grófság kormányzója *Pietro Codelli* folyamodott ennek bérletéért.¹⁵⁾

¹⁵⁾ Közös pénzügyminiszter levélt. „Per la grazia dell'appaldo del Tabaco nel contado di Goritia. Pietro Codelli Giudice et Rettore di Goritia.” Az előtte való évben (1678) kapta meg Alsó-Ausztria appaldóját Königsberg Lipót Vilmos gróf. Khevenhüller szerződését meg újabb 12 évre hosszabbították meg.

Mivel az egyes tartományok béreltei 1686-ban nagyrészt lejártak, a kamara a dohány ügyében felterjesztést intézett ő felségéhez. E fölülte érdekes irat leplezetlenül feltárja ama hallatlan visszaéléseket és zsarolásokat, melyeket a Johánybérlok az egyes országokban kényük-kedvük szerint üztek. A dohány árát — írja a kamara — tetszésük szerint emelték, 28—30 frton, sőt drágábban is adták a potom áron szerzett dohányt. Így aztán még az uzsorásoknál is nagyobb hasznot vettek. A dohánytermelést teljesen tönkretették, a mi által is sok ezer szegény ember kenyerét veszítette. Ezen okok miatt a kamara¹¹⁾ új és igazságos appaldókat sürget.

A kamarával egyidőben egyesek több figyelemreméltó tervet adtak be ő felségéhez a dohánykereskedés ügyében. Karinthia rendei meg arra kérték¹²⁾ Lipótot, engedné meg újra az eltiltott dohánytermelést.

A sok felterjesztésnek az lett az eredménye, hogy ő felsége ismét *Donadoni*-nak és társainak adta bérbe a dohánykereskedést 1692-ig. Ujítás csak annyiban történt, hogy az 1689. augusztus 23-án kiadott pátenst értelmében a bérloknek kiszabták a dohány eladási árát. E szerint a páczolatlan dohány mázsáját minőség szerint 23, 24 és 25 frtért, a páczoltat 20, 21 és 22 frtért árusíthatták.¹³⁾ Ha tekintetbe vesszük, hogy az appaldátorok 3—4 frtért vették a termelőktől a dohány mázsáját, s a külföldi kereskedőknek sem igen fizettek 6—7 frtnál többet egy mázsáért, úgy be kell látnunk, hogy még mindig szép haszonnal dolgoztak,¹⁴⁾ noha a bérösszeg, minden újabb szerződés megkötésénél jelentékenyen növekedett.

Ez a nem remélt körülmény arra bírta az intéző köröket, hogy a dohány kérdésével behatóbban foglalkozzanak. 1693-ban ki is dolgoztak egy nagyobb szabású javaslatot (*Tabak-Projekt*), melybe Ausztrián kívül

¹¹⁾ U. ott.

¹²⁾ U. ott.

¹³⁾ U. ott.

¹⁴⁾ A közös pénzügyminisiterium levéltárában több nyomtatott árjegyzék van. A nürnbergi kereskedőké ezidőben 6 frtra szabja a dohány mázsáját.

Morvát, Sziléziát, Csehországot és immár *Magyarországot* is fölveték.¹⁵⁾ A javaslatban, tekintetbe vévén az eddigi tapasztalatokat és a felmerülhető akadályokat, az appaldó ellen nyilatkoztak. Az appaldátorok — mondja a javaslat — minden mázsa dohánynál 10—15 frtot nyertek, a mely haszonnak sehogysem felel meg a fizetett bérösszeg nagysága. Ő felsége őt „tartomány” (Ausztria, Morva, Csehország, Szilézia és Magyarország) évenként átlag 200,000 mázsa dohányt fogyaszt el. Ha már most az appaldó helyett a szabad kereskedelmet hozzák be, a dohányra kivendőt „aufschlag”-ból ő felsége több százezer forintnyi hasznot húzhatna.

Mint hogy azonban az egyes szerződések még nem jártak le, s mivel az „aufschlag” intézménye nem nyerte meg a legfelsőbb körök tetszését: a javaslatból semmi sem lett. De 1699-ben újra felvetették a kérdést, miként lehetne a dohányból nagyobb bevételre szert tenni? Az ekkor folytatott tárgyalásoknak eredménye az 1699-ben kiadott „*General Appalto und Pachtordnung*” lön, mely mivel Csehországba és a többi tartományokba is bevitte a dohányappaldót, minket is¹⁶⁾ közelebről érdekelhet.

Ez időben ugyanis már nálunk is felendült a dohánykereskedelem, s Lengyelországba, Cseh- és Morvaországba, továbbá Sziléziába elegendő mennyiségben szállították a dohányt. Az appaldó behozatala után már most az osztrák appaldátoroktól függött, hennan fedezték a szükségletet; ugyancsak ők szabták meg a dohány árát is. A magyar dohánykereskedésre, sőt a magyar dohánytermelésre nézve is nagyfontosságú volt tehát az 1696-iki *General-Appalto*. Ezentul ugyanis kivitelünk az appaldátoroktól függött, mert ezek engedélye nélkül az örökös tartományokba senki sem szállíthatott dohányt.

Úgy látszik, a magyar dohány jelentőségét és előnyeit az osztrák fölött Ausztriában hamarabb fölfogták, mint nálunk, hol ez időben még egy hang sem hallatszott a

¹⁵⁾ U. ott.

¹⁶⁾ Országos levéltár. Budai kamar. adm. 1702. marc. 2-i rendeletében szintén foglalkozik vele.

magyar kivitel érdekében. Részben ennek kell tulajdonítanunk, hogy már az 1699-i tárgyalások alkalmával elvben elhatározták az appaldó behozatalát Magyarországra, még pedig olyformán, hogy a dohánykereskedés leendő bérlői a dohányt az örökös tartományok appaldátorainak minden haszon nélkül tartozzanak szállítani. Erről a budai kamarai adminisztrációznak is volt tudomása,¹⁷⁾ de semmi feltűnőt sem látott a dologban.

A fentebbi elhatározásra befolyással volt a magyar dohány jobb minősége is. Az osztrák tartományokban termelt dohány ugyanis nem felelt meg a kívánalmaknak. Maga a lakosság jobb szerette a külföldi dohányt, mint a hazajában termeltet, mely jellemzően „*Lauskraute*”-nak nevezett. Ausztria tehát mintegy utalva volt a magyar dohányra. De még Magyarországból sem kaphatott eleget, tehát (Genuából, Nürnbergből és Triesztből) szerezte be szükségletét.

Az 1699-i tárgyalás után hozzáfogtak az előzetes intézkedések megtevéséhez, hogy az appaldót az országgyűlés és a magyar tanácsok meghallgatása nélkül szép csöndesen behozhassák. Az intéző körök úgy létszik, jól tudták, hogy a szabad kereskedelmet hangoztató magyar törvények merőn ellenkeznek az appaldó intézményével. Hisz csak alig pár évvel előbb ujtotta meg az 1681-i országgyűlés azt a régi törvényt, hogy a kereskedés Magyarország és a tartományok között teljesen szabad. Azt is tudták, hogy az országgyűlésen, vagy a magyar hatóságok segítségével aligha hozhatják be az appaldót. Ezért elhatározták, hogy mindezeket mellőzik, s a fölségjogokra támaszkodva rendeleti uton hozzák be. A viszonyok annyiban kedveztek is e törekvésnek, mert a dohányt nálunk főleg a törököktől visszahódított ugynevezett *neo-aquistica* területen termelték, mely terület akkor még, közvetlenül a beesi udv. kamarától függött.

Az úgy vezetését tehát a *császári udvari*

¹⁷⁾ Budai kamarai adm. 1702. márc. 2-i rendelet.

T Á R C Z A.

A dohány ellenségei.

Fedorowics Mihály orosz czár uralkodása kezdetén egy könyv jelent meg, mely állítólag görögből szláv nyelvre fordított le; ezen könyvben a dohányzás mint undok szokás, megátkozva a bűnök közé soroztatott. Eme alapelvekhez járult a patriárkának nyomatékos tilalma is, és a czár által 1634-ben kiadott ukáz szigorú büntetéssel sújtotta a dohányzókat. Mihaelowics Alexi ezen tilalmat megerősítette.

Az orosz népnél, babonás természeténél fogva, könnyű volt az elkárhozást hirdetni, de I. Péter törekedett a babonát a népből kiirtani és a kedélyeket azzal vélte lecsillapítani, hogy az angoloknak a dohány behozatalát megengedte, s így lassanként az oroszoknál is szokássá vált a dohányzás és burnótozás.

A patriárka és a papság fájdalommal nézték a tovaaterjedő romlást, siettek tehát a

dohányzási tilalmat megújítani, de eredmény nélkül.

Egy kereskedő, a dohánybérletet 15,000 rubelért bérbe vette a czártól, de a patriárka jónak találta a bérlőt családjával együtt kiátkozni. Első Péter, az atyja által szentesített törvényt nem akarta megszüntetni, sem pedig a patriárkának határt meghaladó tettét hatalmával megtorolni, de egyszerűen tudomására hozta, hogy a dohány felhasználását az idegenek miatt engedte meg és neki ezt épp oly kevéssé áll jogában megtiltani, mint az idegeneknek Oroszországba való belépését.

Hasonló rábeszélés után, az orosz patriárka visszavonta az egyházi átkot. Nagy Péter uralkodása alatt az orosz papság oly tudatlan volt, mint más országban a 13. és 14-ik században lehetett. Egy izben vitaközsé folyt arról, vajjon a dohányzás bűn-e? Az egyik azt állította, hogy páinkától szabad lerészegedni, de dohányozni nem, mert a szentírás azt mondja: „Az, a mi az ember száján kimegy, tisztátalanná teszi, de nem az, a mi a szájon átmegey.”

Mig egyes uralkodók és kormányok ellenséges állást foglaltak el a dohány ellen, mégis találkoztak hercegek és királyok, kik a dohányzást védelmükbe vették és mert hajlandóságuk volt reá, dohányoztak ők is. A dohányzás legnagyobb kedvelője I. Vilmos Frigyes Porosz király volt, ki a híres I. Frigyes és a szellemes Zsófia Sarolta szülőktől származott.

Uralkodása kezdetén legkedvesebb pihenő helye volt az általa alapított dohányzó kollegium, hol naponként délután 5 órától éjfélig, sőt néha hajnalig is tartózkodott. Résztvettek az összes generálisok, miniszterek, tanácsok, követek és az átutazó tudósok.

Minden egyes résztvevő faszéken ült, előtte egy dohánynyal telt kosárka, mellette pedig hosszuzárú cseréppipa és akár dohányzott, akár nem, pipával a szájában kellett ülnie. Gondoskodtak italról is, különösen jó sört — de bort nem — szolgáltak fel. Ugyanis az asztalon volt egy nagy sörös kanosó, melyből mindenki saját tetszése

kamara vette kezébe. A budai kamarai adminisztráció egyszerűen csak végrehajtotta a felettes hatóságtól jött rendeleteket.

1702-ben kora tavasszal (márcz. 2.) értesítették a budai kamarai adminisztrációt, hogy ő felsége, tekintettel az 1699-ben publikált „General Appalto und Pachordnung“-ra, elhatározta, hogy az appaldót Magyarországra is behozza. Ennek bizonyítására az udvari kamara mellékelte az 1702. február 18-án kiadott és nyomtatásban is megjelent német legfelsőbb határozatot. Maga az udvari kamara sem tudta az appalto behozatalát s annak módját mással indokolni,¹⁸⁾ mint hadi kiadások égető szükségletével.

Az a királyi végzés egyszerűen, minden okadatolás nélkül nyilvánosságra hozza, hogy az appaldót („Tabak licitationem“) be fogják hozni Magyarországra, s az előzetes tárgyalásokat „Freiherr Gottlieb Aichpüch!“ ur elnökleite alatt¹⁹⁾ egy bizottság fogja vezetni.

A kihirdetés-sel egyidőben vállalkozókat is kerestek, akik az egész ország dohánykereskedelmét bérbevennék. Ilyenekre azonban hirtelenében nem igen tudtak találni. A mint a szegedi „praefectura“ írta, 1702. márcz. 15-én a budai kamarai adminisztrációnak,²⁰⁾ olyan kereskedő akadna, a ki egy terület (districtus-t) venne bérbe, de az egész országra nézve nem találni válogozót.

(Folyt. köv.)

A dohány műtrágyázása kérdéséhez.

Most, amidőn minden körülmény azon czélra összpontosul, hogy csakis jó minőségű dohányokat állítsunk elő, mert erre ösztönöz első sorban az új beváltási ár-szabályzat is, amennyiben a jobb minőségű

¹⁸⁾ „Mit der urgirenden Necessität der ueberhauffenden Kriegskosten“. U. ott.

¹⁹⁾ Orsz. levélt. Budai kamarai adm. A nyomtatott resoluciohoz van csatolva az udvari kamara leirata.

²⁰⁾ Orsz. levélt. Budai kamar. adm.

szertem önthetett. Ezen 1½ mázsás kancsó, Berlinben züstből készült és csapocskával volt ellátva; a vendégnek a csapocskát felnyitnia kellett és ezüst serlegét megtölthette.

Potsdamban kevesebbet teketóriáztak, ott korszóbból vagy pohárból ittak s ha étvágyuk volt, sajtot, vaját és kenyert ehetek. A mulatság, a milyent csak gondolni lehet, zabolázatlan volt; itt kedvtelésének mindenki szabad folyást engedhetett. Minél ostobább volt a tréfa, annál jobban tetszett a királynak, ki az ablaknál domboru széken ült és büntetésből tütször megtörtént, hogy valamely vendéget, faszékéről felkelvén, a királyi székre ültette. Megtörtént azonban gyakran, hogy a beszélgetésben megakadtak, mert a tisztok tudománya, a kik mindig hivatalosok voltak, csak a névirásig terjedt. Nem csoda, ha a beszélgetés durva tréfává fajult. Hogy ez ne történjék, később egy felolvasó rendeltetett ki, ez az újságokból a híreket olvasta fel, de egyben az előzetesek czéltáblája volt. Az ilyen felolvasókat azon időben tudósoknak nevezték, de ezek

anyag beváltási ára jelentékenyen emeltett, míg az alsóbb rendű dohányok ára leszállított, s így oda jutottunk, hogy akarva — nem akarva, okszerűen kell a dohányt termelni: szükséges és időszerűnek tartom tehát egy olyan tárgyról beszélni, a mely hivatva van dohányunkat ugy minőségileg, mint mennyiségileg emelni s ez: a dohánynak műtrágyázás által való javítása, illetve a műtrágyának minő és miként való alkalmazása.

A németországi dohánytermelők — a mint lapunkban már gyakran említettük — évek óta nagymérvű tanulmányokat és kísérletezéseket folytatnak a dohány műtrágyázás eredményeinek kipuhatólása érdekében, — s miként egy német szaklap közli: ez idő szerint a következő kérdéseket vetették fel:

1. a kovasavas-káli folyékony (oldott) alakban alkalmaztassák-e?

2. miért nem inkább száraz por alakjában szórandó el?

3. alkalmazható-e ezen kívül még istállótrágya is?

4. a műtrágyának minő más egyéb fajai alkalmazhatók legelőnyösebben?

Ezen kérdésekre a strassburgi császári dohánygyár — mint egyszersmind a legnagyobb kísérleti telep — a következőket közli:

A kovasavas kálinak a dohány égésére és minőségi javítására gyakorolt rendkívül kedvező hatása már eléggé be van bizonyítva, — magától értetődik azonban, hogy ezen hatás a növényre nézve csak akkor következhet be, ha a kálicsava a talajban teljesen feloldódik. De a tapasztalás szerint nagyon lassan oldódik, s így attól lehet tartani, hogy ez még ebben az évben későn következik be s akkor a növény nem találja meg a talajban a kálioidatot, ha szüksége van rá. Ez a veszély különösen akkor állhat be, ha a következő tavaszon tartósan száraz az időjárás. A kovasavas-kálinak oldott vagy folyékony alakban való alkalmazásánál azonban ezen gondolat elesik. Megengedjük, hogy a trágya-

zás ez esetben hosszadalmasabb és fáradtságosabb, de a siker csakis így biztos. Ha valaki az év előrehaladtabb szakában akarja a száraz, vagy poralaku kálit alkalmazni, ugyancsak sietnie kell vele, s még akkor is, eredménytelenség esetén csak önmagát okolhatja. Az oldott kovasavas-káli petroleum hordókban kerül forgalomba s mézszerű halmazállapotban van, — legelőnyösebb 3 rész vízzel vegyíteni, (olyformán például hogy 1 liter kálira három liter víz vendő,) s így vagy a földre fecskendezni; vagy a növényekre öntözni. A folyadék nem maró, s a növényeknek egyáltalán nem ártalmas.

Hogy a dohányföld most még friss istállótrágyával is trágyáztassék? — ezt bizonyára meg lehet tenni, csakhogy a jó dohánytermelésére nézve az istállótrágya február-márczius hónapban már késő. Az ilyen friss istállótrágyától kapja a dohány az éretlen, durva, rossz szagu és érésű, szóval mindazt a szerencsétlen tulajdonságokat, a melyeknek az elzási dohányok általában a jelenlegi rossz renommejokot köszönhetik. Egyébiránt a kovasavas-káli és az ősi istállótrágya mellett, más egyéb műtrágya alkalmazását általában véve nem tartjuk szükségesnek. Ha mégis valaki az istállótrágyát ki akarná egészíteni, vagy pótolni, akkor használjon salétromsavas-ammoniókat, de csak kisebb mértékben.

Ezzel kapcsolatban, egy másik német szaklap, a kovasavas-káliról (mely másként „Martellin“ néven is ismeretes,) a következőket mondja:

A kovasavas-káli két alakban kapható és alkalmazható és pedig:

1. mint fehér por, koncentrált alakban. Ezen porral lehetőleg kora tavasszal kell a dohányföldet behinteni. A „Martellin“-nek csak az esetben van a dohánypalántára hatása, ha a talajban teljesen feloldódik, s mivel nehezen oldható, ajánlatos a port 5—7 hónappal a kiültetés előtt a földre kiszórni. A mennyiség alkalmazására nézve a következők szolgálhatnak irányadóul:

Fid. Ibus.

S. D. N.

H. h. VII. a. i. m. m.

H. n. et. c. a. v. s.

Vagyis: Fidelibus fratribus salutem dicat N. (hospes). Hodie hora septima apparebitis in museo meo. Herba nicotiana et cerevisia abunde vobis satisfaciam.

Magyarul: „A vig czimborákat üdvözlő N. korcsmáros. Jelenjetelek meg szobámban mai napon este 7 órakor, mely alkalommal dohány- és sörrel bőségesen ellátlak.“ Midőn együtt voltak, körbeültek és ezen „fidibus“ körözvényen pipára gyújtottak, innen nyert a pipagyújtó „fidibus“ elnevezést.

Az ezüst sörös kancsó, a faszékeket, a korszókat és pipákat, a multa való emlékezésről még most is őrzik.

Hufeland a következőket mondja a dohányzásról: Megfoghatatlan, mi indítja az embert a dohányzásra? Piszkosabb, bűdösebb életet nem képzelek, mint a dohányzóét. Vajjon lehetetlen nélküle megélni? Oh igen, lehet élni is, sőt egészségesebb és boldogabb az ember, mintha dohányzik. Nemo.

1. nehéz talajban mintegy 10 gramm, 2. közepes talajban mintegy 7—8 gramm, 3. könnyű talajban mintegy 4—5 gramm számitandó minden dohány palántára.

Mínt hogy 1 hektár (= 1 $\frac{2}{3}$ kataszt. hold) a műveléshez képest mintegy 30—40.000 dohánypalántát tartalmaz: e szerint a talaj tulajdonságaihoz képest 200—400 kiló Martellin-por alkalmazandó.

2. A „Martellin-gelatin” (pép, vagy fagyalékszerű oldott alak.) Ezen alakban ez a műtrágya már teljesen fel van oldva és a növény által azonnal felvehető. Ezen alakjában, nagy víztartalmánál fogva, jóval olcsóbb, mint poralakban. A pép vízzel hígítandó, és pedig úgy, hogy például 10 liter pépet 30 liter vízzel kell egy kádban felkeverni, a míg az oldat teljesen egyenletessé lesz.

Ezen oldat háromféleképpen használható:

1. akként, hogy a dohányföld, a kiültetés előtt, ezen oldattal egyenletesen megöntöztetik;

2., úgy, hogy az oldat, a dohánypalánta kiültetésére szánt lyukba öntetik;

3. ha a már földben lévő palánta ezen oldattal locsoltatik.

A két utóbbi esetben előnyös, egy hártározott mértékű kisebb edényt használni, hogy a bevásárolt pép mennyiség egyenletesen legyen felhasználható.

Az alkalmazásnál, egy-egy növényre körülbelül a következő arány vehető:

15 gram pép,	60 gram	űrtartalmu edényhez,
20 " " 80 " " "	" "	" "
25 " " 100 " " "	" "	" "
30 " " 120 " " "	" "	" "

Tehát egy hektáron lévő mintegy 30—40 ezer dohánypalántához, a talaj tulajdonságaihoz képest 500—1200 kiló „Martellin-pép” szükséges telik.

A „Martellin” mint káliösszetétel, minden mellékhatás nélkül, a dohány érettségére, nemes jellegére és magas foku éghetőségére a legjobb hatással van. — amely tulajdonságokat, meleg, kálival bővelkedő talajoknál oly nagyrebecsülünk és méltányolunk. — A „Martellin”-nél trágyaszzerű más nem alkalmazandó, miut ősszel az istállótrágya, vagy tavasszal salétromsavas ammoniak.

A német szaktudósoknak a fentiekben ismertett legújabb dohányműtrágyázási véleménye reánk nézve annyiban bír különös fontossággal, a mennyiben — az előadottak szerint — most már a németek is rájöttek arra, a mit lapunkban mi már hat év óta folyvást hangoztatunk, hogy t. i. a *dohány műtrágya alkalmazása oldott alakban a legelőnyösebb.*

A kóvasavas-kálival nálunk még eddig nem igen tettek kísérleteket, de a németországi tapasztalatok mindenesetre kívánatosá teszik, hogy ezen új dohányműtrágya nálunk is kísérlet és tanulmány tárgyává tétessék.

Daróczy Vilmos.

Az égetett més, mint trágyaszor.

Hajdanában az égetett meszet és a márgákat nagyon használták a földek trágyázására. Azt tapasztalták azonban, hogy

bár a terméseket nagyon növeli, de pár év múlva kimerülés áll be a földben.

Kimondották tehát azt, hogy a meszezés és márgázás gazdaggá teszi az apákat, de koldussá az unokákat. Ezen tapasztalás általános lévén, a meszezés és márgázásról lemondottak.

Az újabb időben azonban felkarolták. A német birodalmi gazdasági egylet szerföfölt buzdítja erre a gazdákat és pedig azért, mert

1-ször: Igen sok föld nem képes a növényzetet kellőképpen ellátni meszszel. A mesz megfoghatóságának oka pedig az, hogy a mesz azon ásványi anyagok közé tartozik, a melyeket bő esőzések könnyen lesodornak a föld alsó rétegeibe, ezen hiányzó mesznek pótlása tehát nagyon üdvös kell hogy legyen.

2-ször: A mesz nitrifikálja az organikus légenyt. Mit jelent ez? Azt, hogy a trágya szalmas részeiben, vagy a tarló- és gyökér-maradványokban levő, évek alatt felhalmozódó, de lassu oldhatósága miatt csak lassan érvényesülő szerves nitrogént salétromsavvá oxydálja és így a növényre nézve fölvehetővé teszi. Innen magyarázható a mesztrágyának kedvező hatása, de ez magyarázza meg azt is, hogy ezen hatás csakis a földben felhalmozott organikus légeny rovására történhetvén, a földet kimeríti.

Ezeket túlva, ma már az uralkodó nézet az, hogy a meszezés és márgázás csak ott lehet helyén, a hol bőven van a földben organikus légeny, vagyis humus, mert sok humussal rendszeren sok organikus légeny jár együtt, továbbá, a hol a földet gazdag istálló-trágyazással istápolják, vagyis helyreépítik a meszezés hatását.

Ilyen körülmények között a meszezés áldás. Sovány földön, a hol a trágyázás nem intenzív, lsten ments használni oly czélzattal, hogy feltárja azt a keveset is, a mi a földben rezervában van.

Még egy nevezetes hatása van a meszezésnek a földekre és ez a kötöttség szelidítése. Erős meszezéssel a legkötöttebb földek is megszeliidülnek.

E hármaz czel tekintetéből az égetett-mész adagokat ekként kell megszabni:

1. Ha a föld hiányzó mesztartalmat akarjuk pótolni, akkor úgy ez holdankint 8—10 mm.

2. Ha az organikus légenyt akarjuk nitrifikálni, akkor magyar holdankint 10—20 mm.

3. Ha túlkötött földeket akarunk szelidíteni, akkor 20—30 méter mázsa égetett mesz kell holdankint.

A mesztrágya alkalmazására nézve megjegyzendő, hogy ha darabokban kapjuk a meszet, akkor a földre kupaczkba rakjuk 10—10 méter távolságra és földdel betakarjuk. Pár nap alatt porrá válik és lapáttal széthányjuk. Ha porban kapjuk, akkor a lassan haladó szekérről egyenesen hányjuk le. Alkalmazás mészpor hintőgépek is vannak Németországban, de nálunk ezek még nem ösmeretsek.

(G. L.)

A dohány az ezredéves kiállításon.

— Mutatványok Daróczy Vilmos jelentéséből. —

VI.

Dohány-műtrágyák.

Itt találom helyénvalónak röviden megjegyezni, hogy a mennyiben néhány év óta hazánkban is mindinkább terjed az a törekvés, hogy a dohányföld javítása mesterséges uton, műtrágyák alkalmazásával is előmozdítassék, s amelyiben a szaktudósok egyértelmű véleménye és a kísérletek által szintén igazolt jó eredmény kétségtelesen bebizonyíták, hogy a *dohány jobb éghetőségének és egyáltalán jobb minőségének előmozdítására a káli műtrágya a legcélszerűbb és legajánlatosabb*, ezek közül pedig a kén-savas-káli. légeny-savas káli és szén-savas-káli a leghatásosabbak: ennél fogva a dohányműtrágyául ezek lennének — a talaj minőségének megfelelőleg — alkalmazandók.

Különösen és mindenek fölött a *kén-savas-káli* az, amelyet — úgy az általam, mint számos jeles termelő által kitűnő sikerrel végzett kísérletek alapján — a legjobb dohány műtrágyának tartok, már azon tulajdonságánál fogva is, mert ez a legköltségesebben felbomlik és nagy víz-felgőg képességgel bír.

Ami pedig a kén-savas-káli műtrágya alkalmazási módját illeti: ez nem poralakban a földre elszórva, hanem feloldott állapotban, oly módon használandó, hogy egy kataszt. holdra egy méter mázsa veendő, még pedig oly formán, hogy 1000 liter álló vagy folyó vízben 600 gramm kén-savas-káli oldandó fel, s ezen oldat a kiültetés előtt, a sorokban elkészített lyukakba (fészkekbe) akként osztandó el, hogy egy liternyi oldatból 3 fészekbe jusson, vagyis egy lyukba mintegy 2 grammnyi kén-savas káli vetessék igénybe. E mellett igen czél-szerű — ha a palánták öntözése szükséges — az időközönkénti öntözésre is ilyen — de gyengébb arányu — kén-savas-káli-oldat keveréket használni.

Természetesen a jobb minőség előállítására való törekvéssel, a termelés minden időszakai munkáját, u. m. a kapálást, töltögetést, bugázást vagy tető-elhanyagást, kacsozást és végül a tevelek letörését, mind a maga idejében, s kellő gondallal és figyelemmel kell végezni, úgy, mint azt már minden okszerű, jó termelőnek tudni kell.

VII.

A simítás mellözése.

A jó minőségű dohány előállításának feltételei közé tartozik még: a *simítás mellözése is*, amit a korszellemmel való haladás feltétlenül követel.

Egyes államok kivételével, a melyek közé mi is tartozunk, az egész világ dohánytermelőinél általánosan bevett szokás, hogy a dohányt csomozzák, de nem simítják.

Azok a rég elismert híres dohánytermelők, mint a hollandi, palzi, s a nagy német birodalmi, de különösen azok az aranyal feléről havana, samutra, virginia, brazil és számtalan más egyéb kitűnő dohányok termelői, a kik mind nem simítják, hanem csak csinos csomókba kötik a dohányt: bizonyára kellő meggyőződést szereztek arról, hogy ez az eljárás — t. i. a simítás mellözése — a dohány minőségének javítására szolgál.

A simítás mellözésének a minőségre való előnye sokkal fontosabb, mint a hogy azt talán hamarosan elképzelni is tudjuk, — mert már magában véve az által, hogy a simítás alkalmával a dohányt a tenyerünkkel mintegy kivásaljuk: ezzel leszedjük a dohánylevelnek azt a zománczát, a melyet a természet, annak javára, mintegy

oda hintett, mint pl. a megérett finom gyümölcsnek a hamvaságát, — a levél, az által hogy simitattik megmervül és csak ritka esetben lehet ruganyos, hanem majdnem mindig érdes és törekeny.

Vannak, a kik azt vélik, hogy a simítás a portól is letisztítja a dohány leveleket, pedig ez sem áll, mert inkább még bele tapaszta abba a levélbe, amely a simítás alkalmával hajlékony és nyirkos, — míg ellenben a nem simított levelekről — amelyek nincsenek egymásba tapadva — idővel aztán a por is könnyebben kihull, — az által hogy a levelek egymásba vannak préselve, az esetleg bennök levő felesleges nedv miatt megpenészednek s el is rothadnak s a fermentálás alatt ezekből hasonlíthatatlanul nagyobb mennyiség megy tönkre, mint a nem simítottaknál.

Kitűnik ez a külföldi dohányoknál, még az által is, hogy ezeknél a penészes és rothadt dohányok sokkal csekélyebb százzalékkal találhatók, mint a mieinknél, dacára annak, hogy azok a finom, értekenyebb dohányok, a megromlásnak sokkal inkább ki vannak téve, mint a mieink.

Másrészt a simítás mellőzése igen jelentékeny költség és időmegtakarítást is eredményezne. — a miről fogalmunk lehet, ha meggondoljuk, hogy a simítás munkája métermásánként átlag 2 frtra tehető, — de mennyi idő kell ennek a véghezvitelére, mert gyakran megtörténik, hogy az idő viszontagsága — például a folyvást tartó száraz fagyás — nem engedi a simítást; az igaz, hogy ily esetben a csomóba kötéssel is gátolva lennénk, de az a különbség, hogy ezt a munkát, a midőn az idő alkalmas rá, felette gyorsan lehetne végezni, míg ha a simítással esetleg elkésztünk: akkor aztán kénytelenek vagyunk akárhogy is sürgősen összetakolni. Tudvalévő dolog az is, hogy éppen a simításkor van legtöbb alkalm a rossz kertésznek mesterséges nedvesítés által a dohányt megrottani.

A simitatlan dohánynál tehát kettős előny kínálkozik, u. m. a nagymérvű idő és pénz megtakarítás, ugyintén a minőség javítása, — de ezeken kívül bizonyára súlyra nézve is előnyben volnánk, ami igen természetes, mert ezen eljárás mellett a dohányunk mindenesetre és kizárólag okoszerű kezelésben kell részesülni, s a szabadon való szárítás ez esetben teljesen ki van zárva, mert a szabadban szárított dohány nem volna alkalmas a csomagkötésre, s így a szépen érett dohányok kivétel nélkül a pajtákban száradnának, mi által dohányunk általában sokkal szebb, egyenlőbb színű és egyszersmind súlyosabb is lenne.

Oda kellene tehát törekednünk, hogy a világcipaczkon szereplő dohányok elkészítésének ezt a sokszorosan előnyös módját: a simítás mellőzését nálunk is meghonosítsuk.

Irodalom.

Felhívás, Magyarország földirtokosaihoz. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, a „Néplap” terjesztése érdekében, az ország földirtokosaihoz a következő felhívást adta ki:

„A vezetésem alatt álló földmivelésügyi ministerium kiadásában magyar, német, tót, oláh, szerb és ruthén nyelven megjelenő „Néplap” népies modorban, a politikai pártzempontok teljes kizárásával szerkesztve, a földmives nép megbízható tanácsadójaként kíván szolgálni.

Mint hogy a jelenlegi viszonyok közt ily lapnak messze kiható társadalmi és gazdasági hivatása van, melyet azonban csak akkor tölthet be kellően, ha a gazdaközönség körében a lap minél nagyobb mértékben elterjed: a közügy érdekében bizalommal fordulok Ma-

gyarország földirtokosaihoz, azzal a hazafias kérelemmel, hogy e lapot, melyet az állam tetemes anyagi áldozattal tart fenn, gazdasági alkalmazottak, cselédésük és munkásaik részére minél nagyobb számban megrendelni sziveskedjenek.

A felmerült társadalmi ellentétek egyik hatalmas orvosszere az, hogy a nagy részben félrevezetett népek olcsó, közhasznú és hazafias olvasmányt adjunk kezibe.

A „Néplap” vasárnaponként jelenik meg, érdekes szöveggel és csinos képekkel.

Előfizetési ára bármely nyelven egy évre 1 forint 50 kr. Érdeklődőknek mutatóvány-számokat a kiadó „Franklin-Társulat” (IV. Egyetem-utca 4) készséggel bocsát rendelkezésre.

„Gazdak könyve” czim alatt *István gazda (Rombay Derső)* a „Néplap” érdemes szerkesztője, egy kitűnő praktikus könyvet irt és adott ki, amely a gazdaságnak majdnem minden ágával foglalkozik és pedig oly gyakorlati módon, hogy mindenki élvezettel és haszonnal olvashatja. Az igazán becses könyvnek gazdag tartalmából tájékozásul felemlíthetjük a következőket: a talaj, talajmivélés, a növények élete, időjárás, vetésítés, talajjavítás, az ugar, trágyázás, vetőmag, a növények ellenségei és betegségei, gabonafélék, kapások, fonalas, olaj-, takarmány növények, legelő, rét, állattenyésztés, takarmányozás, ló, szarvasmarha, juh, sertés, baromfi, állatbetegségek, méhes, selyemhernyótenyésztés, gyümölcs- és konyhakertészet, szőlőmivélés, borászat, erdő, nemes fűz, építész, a gazdalkodás rendje, számvitel. A számos rajzzal díszített könyv ára bekötve 2 frt. Ajánlott bérmentes küldéssel 2 frt 10 kr. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, Egyetem-utca 4. szám.

„Házi állataink egészségének fenntartásáról” igen használható kis munkát irt *Monostori Károly* állatorvosi akadémiai tanár, aki művében sok jó tanácsot és szakavatott utasításokkal szolgál a gazdáknak, az anynyira fontos állategészségügy kultiválására nézve. A füzet ára 25 kr. Megrendelhető az „Erdélyi gazdasági egyesület könyvkiadó vállalatnál” Kolozsvárt.

„A munkadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásairól” szóló 1898. II. törvényczikk, végrehajtási rendelet és eljárási szabályok, a vonatkozó cseléd-, büntető-, kihágási-, végrehajtási, erdő és egyéb törvények határozmányainak figyelembe vétele mellett, dr *Krejcsi Rezső* által jegyzetekkel és magyarázattal ellátva, megjelent *Ráth Mór* kiadásában, (Budapest Haas palota.) Ára bérmentve küldve 65 kr.

„A magyar czimbalom-zeneirodalom válogatott termékeinek betűrendes jegyzékét” állította össze és adta ki *Kocziány Béla* könyvkereskedő, Kassán, aki ezen speciális magyar hangszer iránti érdeklődést kívánja elősegíteni eme zeneművek jegyzékének közreboocsátásával. Egyszerű megkeresésre, minden érdeklődőnek ingyen* és bérmentve megküldi.

VEGYESEK.

Teljes tisztelettel felkérjük mindazon t. előfizetőinket, akik a folyó évre szóló előfizetőüket mindez ideig nem rendezték, s akiket ez iránt a napokban külön levelezőlapon is megkerestünk, hogy az előfizetési sz-

szegyet sziveskedjenek most már haladéktalanul beküldeni, — mert nem szeretnénk, ha a hátralékokos részére kiállított előfizetési nyugtát, postal megbízás útján lennénk kénytelenek érvényesíteni.

— **Előléptetések.** *Mann József*, dohánybevaltó felügyelő és *Báldányi Gyula* dohánygyári aligazgató, a VIII. fizetési osztály második fokozatába lettek előléptetve.

— **Áthelyezések.** *Erdélyi Sándor* csókai dohányjövédéki tiszt és *Zsombolyai-, és Oszlár Károly* battonyai dohányjövédéki gyakornok, a csókai dohánybevaltó hivatalhoz lettek áthelyezve.

— **A dohányjövédék számvevősége.** A dohányveteli és gyártási ügyek közigazgatási számviteli teendőinek ellátására, a dohányjövédéki központi igazgatóságához kirendelt dohánybevaltási és dohánygyártási szákszámvevő osztályokat a pénzügyminiszter márczius 31.-ével megszüntette, s április 1.-étől kezdve egy új számvevőséget szervezett, amely „A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság mellé rendelt számvévőség” czim alatt, az általános számviteli és ellenőrzési elvek s ezidő szerint érvényben levő törvények és szabályok szerint fogja a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság, dohánybevaltó hivatalok, dohánygyárak és dohányáruraktárak, tehát az egész dohányjövédékre nézve a közigazgatási számvévőségi segédszolgálatot teljesíteni, illetve a számftejtést, könyvelést és szákszigorlatot ellátni. Az új számvévőség főnöki vezetésével *Tolnai Imre* pénzügyminiszteri számtanácsos bizott meg.

— **A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság** — amint értesültünk — a dohány minőségének javítása érdekében újabban két irányban tétet nagyérdékű kísérleteket. Ugyanis *eredeti braziliai dohánymagot* szerzett be, ugyanazon fajtaból, a melylyel az olasz dohányjövédék eddig a legjobb eredményeket érte el. Ebből a közvetlenül Braziliából beszerzett dohánymagból — melynek kilója 40 frt volt — 3 kilót osztott ki a jövédéki központi igazgatóság az önként jelentkezett jobb termelőknek, — s a szolnoki felügyelőségi körzetben, illetve a szolnoki tiszaroffi és jász-kiséri bevaltóhivatali kerületben és az aradi bevaltóhivatal mintatelepén, több mint 50 kat. hold területen fognak már az idén az új mag termelésével kísérleteket tenni. — A másik kísérlet, egy új dohányműtrágya kipróbálására irányul. — Ugyanis *Hochbrunn Otto* weidbrüci czég ajánlatot tett, az ugynevezett „*Jadóó*” (olvasd: zsadó) műtrágyára vonatkozólag, amelylyel Észak-Amerikában és Franciaországban, a szőlő és a dohányszermelésnél állítólag rendkívüli sikereket értek el. Ez az új műtrágya bizonyos rostanyag, (de folyékony állapotban is van), a mely ugy néz ki, mintha zsembök volna, — tiszta vegetabilis természetű, tehát gazdag humus tartalmú; — a melegágy készítésénél és később a talaj trágyázásánál alkalmazzák. Evvel az új dohányműtrágyával a debreczeni gazdasági tanintézet kísérleti telepén s az aradi körzet két jeles termelőjénél: *Vajda Lajosnál* *Kunágotán*, és *Purgly Jánosnál* *Sofronya* pusztán tesznek kísérleteket. — Ez a két dolog is mindenesetre al bizonyítja, hogy a jövédék éber figyelemmel kíséri a dohányszermelés terén elért haladás minden újabb mozzanatát, s buzgó odaadással és teljes jóakarattal törekszik a hazai dohányszermelés minőségének és ezzel együtt a termelők helyzetének javítását lehetőleg előmozdítani.

— A török szivarkák és egyiptomi szivarkák eddigi árjegyzékében, a pénzügyminiszterium f. é. április hó 1-től kezdve, a következő változásokat léptette életbe: a D., Török szivarkák, a melyek a „Turkisch Regie Export Company Limited“ társulat gyarából származnak, az

1. tétel alatti En A' ala (vastag alak) 100 darab és 25 darab csomagolásban az eddigi 7 frt és 1 frt 75 kr helyett ezental 6 frt és illetőleg 1 frt 50 krért;

a 2. tétel alatti En A' ala (vékony alak) ugyanilyen csomagolásban az eddigi 5 frt és 1 frt 25 kr helyett 4 frt 50 és illetőleg 1 frt 13 krért; a

3. A' ala (vastag alak) hasonló csomagolásban az eddigi 6 frt és 1 frt 50 kr helyett 5 frt és illetőleg 1 frt 25 krért;

a 6. tétel alatti Jaka (vastag alak) ugyanilyen csomagolásban 5 frt és 1 frt 25 kr helyett ezental 4 frt 50, és illetőleg 1 frt 13 krért; a

7. tétel alatti Jaka (vékony alak) ugyanily csomagolásban az eddigi 4 frt és 1 frt helyett ezental 3 frt 50 és illetőleg 88 krért, míg a

8. tétel alatti Ghiubek (vastag alak) helyett ugyanezen elnevezés alatt új faj, illetőleg új alakú szivarka jön forgalomba 100 darabonként 3 frt 50, és 25 darabonként 88 krnyi árban.

Ezen csoportnak 4., 5. és 9. tételek alatt felsorolt szivarka fajaiban változtatás nem történt.

Továbbá az „E“ Egyiptomi szivarkák árjegyzékében Nestor Gianacis cairói gyarából származó és 4. tétel alatt felvett „Extra fine“ szivarkák ezental, az eddigi 100-as csomagolású szivarkák készletének elfogytával, csakis 25 drbos csomagolásban fognak 1 frt árért forgalomba hozatni;

a Kyriazi Freres cairói gyarából származó 5. tétel alatt felvett „Jokey-Club“ szopóka nélküli szivarka faj csakis a készletek kifogytaig fog elárusíthatni;

a 7. tétel alatti „Elite“ szopóka nélküli parafa végel biró szivarka faj csakis 25 drbos csomagokskában 1 frt 13 krnyi árban fog a forgalomba kerülni;

Végre ezen gyárból:

8. tétel alatt „Iris“ elnevezéssel új fajú szivarka kerül forgalomba 100 drbonként csomagolva 3 frt 50 krnyi árért; a

Dimitrinó & Co. cairói gyárból 11. tétel alatt felvett „Luxor“ szopóka nélküli szivarka ezental csakis 25 drbnyi csomagolásban az eddigi 88 krnyi árért fog forgalomba jutni.

— **Dohánykivitel és behozatal Fiumen át.** „Országos Hírlap“ közlése szerint: A jobb dohányfajták természetes kiterjesztése, míg egyrészt lehetővé teszi a behozatal csökkenését, másrészt elősegíti csaknem teljesen megszűnt dohányexportunk labraállítását. Mindemellett sok tenni való van még hátra, ami kitűnik dohányforgalmunk adataiból. A folyó év két első hónapjában, a dohányjüvedék részére Fiumen át, 17.724 métermázsához érkezett és pedig 10.226 mtrm Törökországból és 7498 mtrm Manillából, — kivittünk ellenben Fiumen át 6943 mtrm nyersdohányt, ebből 5101 mtrm-át Spanyolországba és 1842 mtrm-át Gibraltárba. A behozatal 1897.-el

szemben 1489 mtrm hanyatlást tüntet fel, míg a kivitel 5789 mtrmázásával emelkedett. Ujabbán Gibraltárba adott el a dohánykereskedelmi társaság 10.000 mtrm dohányt. Sajnos, ezt a piacot, a hová eddig legtöbbet exportáltunk, most alighanem elvesztjük, mert az angolok az ottani behozatali vámokat fel fogják emelni. A kivitel az Adria hajóival eszközölték.

— **A dohánygyedárúság Boszniában.** A bosnyák kormány Bosznia és hercegovina részére a dohányeladást annak idején az Unionbank szerajevói telepének adta-bébe. 1895-ben azonban, mint tudva van, megalakult Bosznia országos bankja, melynek alapszabályaiba ígatták, hogy mindenféle állami monopólium bérletére ez utóbbi banknak az előjog biztosított. Az Unionbank szerződése ez év augusztusában lejárt az országos bank be is jelentette igényét a dohányeladás bérletére. Az Unionbank, megérezve a veszélyt, jóval magasabb bérösszeget ajánlott, úgy hogy Kállay miniszter kénytelen volt kérdést intézni a bosnyák országos bankhoz, vajjon az Unionbank által felajánlott bérösszeg mellett is relléktál-e az üzletre. Ugy látszik azonban, hogy Boszniában a trafik nagyon jövedelmező üzlet, mert a bosnyák bank minden gondolkodás nélkül belement a magasabb bérletébe is. Ennélfogva 1898. augusztus 16-ikával a bécsi Unionbank megszűnik Bosznia trafilósának lenni s ezt a szép állást a boszniai országos bank foglalja el, pedig három évre összesen 210.000 forintért.

— **Vakság és dohányzás.** Régi dolog, hogy a sötétben, ha az ember nem látja a száján kitűdülő füstöt, a dohányzás nem valami nagy élvezetet szerez. A vakok pedig legtöbbször egyáltalán nem dohányoznak. A katonaságnál megállapították, hogy szenvedélyes dohányzók, a katonák és tengerészek közt, kik a szolgálatban megvakultak, szemévelük elvesztésével a füstölésről is lemondtak. Egy darabig még rágták a szivar végét és a szopókat, de csakhamar azon kapták rajta magukat, hogy a dohányzásban nem telik örömtük többé, mihelyest a gondolkodásra és merengésre ingerlő kék füstkarikákat nem látják. Sokan pláne azt állítják, hogy ha a füstöt nem láthatják, a szivar illatát sem érzik,

— **Az „Első magyar általános biztosító társaság“** március 14-én tartotta közgyűlését. Csekonics Endre gróf v. b. t. t. elnöklése mellett. Az igazgatóság által előterjesztett s Jeney igazgató által felolvasott jelentés szerint: a tiszta jövedelem 615.913 frt 39 krt tett ki, melyből a különböző javadalmazások levonása után egy-egy egész részvényre 160 frtot fizetnek ki, a külön tartalékba pedig 63.567 frtot helyeznek. Bejelentette ezután az elnök, hogy Lévy Henrik báró vezérigazgató, hajlott korára való tekintettel, erről az állásról lemondott. A közgyűlés Lévy bárónak jegyzőkönyvileg mondott köszönetet a hosszú éveken át tenusított buzgalmaért; hasonlóképen lemondott Giczey Samu felügyelő bizottsági tag is, Bittó Kálmán és Jalic Kálmán választmányi tagok pedig meghaltak. — A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, az igazgatóság javaslatait elfogadta és a fölmentvényt minden irányban megadta. Megválasztották ezután a tisztikarba a következőket: elnök: Csekonics Endre gróf, alelnök: Nádasdy Ferencz gr., választmányi tagok: Andrassy Gyula gr., Bánffy György gr.,

Burchard-Bélavári Konrad, Berzeviczy Albert, Deutsch Sándor, Giczey Samu, Karácsonyi Jenő gr., Németh Tibor, Nikolics Fedor báró, Schneller Pál lovag, Schossberger Nándor báró, Szegedi György, Szitányi Géza, Üchtritz Zsigmond báró, Teleszky István, Wenckheim Frigyes gróf, Zselénszky Róbert gróf; — igazgatósági tagokká lettek: Harkányi Frigyes báró, Jeney Lajos, Ormódy Vilmos, Schossberger Zsigmond báró, Zichy Nándor gróf: a felügyelő bizottság tagjai: Baththyány Géza gróf, Hajos József, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Radvánszky Géza báró. — A választás után az igazgatóságnak és az összes vezetőségnek Thuróczy György részvényes mondott köszönetet az elért fényes eredményekért s ezzel a közgyűlés véget ért.

Szerkesztői üzenetek.

Báró Oroczy Bála ő excellenceja gazdaságának. Ujzászon. A megrendelt dohánymagot, a vonatkozó számlával együtt, elküldöttük.

Báró Harkányi Károly ő méltósága gazdaságának. Kengyelen. Becses megkeresése folytán, a mellőzöttet megrendeltük és elküldtük.

Kistúri kaznárságának. A kívánt mennyiségű dohánymagot azonnal utnak indítottuk.

Wildmann Mór urnak, Abád-Szalókon. A dohány műtrágya tárgyában hozzánk intézett becses megkeresésére, utalunk mai számunknak a műtrágyázásra vonatkozó többrendbeli közleményeire, amelyek minden tekintetben kellő utbaigazításul szolgálhatnak.

Schiller Aurél urnak, Szolnokon. A mutatóny-számot a kívánt címre elküldtük. A czimzalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

Berczeller Rudolf urnak, Kenderesen. Hibás volt a bejelentés s onnan eréd a tévedés, — de már minden rendben van.

Szatmári Adolf urnak, Zabaron. Az eddig megjelent összes számokat ismételve elküldtük. Üdvözlöt.

Bleyer Mór urnak, Tégiáson. A folyó évi előfizetés B. Lajos névre történt, azért ment a lap eddig mindkét cím alatt, s minthogy mindkét példány el lett fogadva: azért küldtük a régi címre is, — most már azonban kiigazítottuk.

Szorg István János urnak, Pta Dánoson. Nagyrabecsültük hazafias igyekezetét, hogy — habár a magyar nyelvet nem bírja is teljesen: azért mégis szívesen olvassa lapunkat, s az okszerű termelésen kívül egyszersmind magyarul is akar belőle tanulni. A felévi előfizetés rendben van, — a hiányzó számokat szintén elküldtük.

Az országos gépész-egyesület

a gépészet minden ágában

kellőleg szakavatott

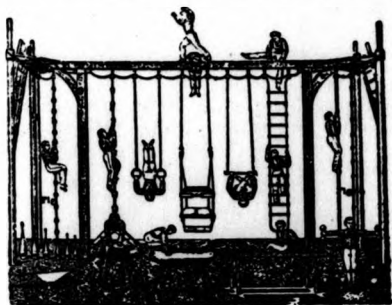
gépészeket

minden időben díjtalanul

elhelyez

Budapest, VI. Váci-körút 33. szám.

Sürgőnyezim:
.KÖTÉLGYÁR.
 Budapest.

TELEFON:
 62—13.

Legjobb és legmegbízhatóbb minőségű
 magyar bácskai kenderből készült

gazdasági kötélárúkat

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: **torna eszközök,**

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzvédre, cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszárító kötelek. — **Lawn-tennis hálók, fogolyhálók** stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Képes árjegyzék kivanatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések pontosan eszközölktenek. (7—)

Dohányzsinórok

és

báلكötelek,

géphevederek, tömlők,
 szövő-fonál, szákmadszag,
 tisztító-kócs és kender,
 juteárak, borszűrő-zsák,
 elsőrendű dupla vitorla-
 vászonból készült kezelési
 zsákok,

vizmentes takarók és ponyvák

és

egyéb gazdasági cikkek

a legeszközösebb kiszolgálás mellett

gyári áron kaphatók

BERGER TESTVÉREK

juteárak és zsákok gyári raktárában

Budapest, V., Árpád utca 12. szám.

Az osztrák-magyar kenderfonó és zsinog-
 gyárak gyártmányai központi raktárának
 elárúsítása.

A szegedi kenderfonógyár részvénytársaság
 magyarországi vezérképvisellete és főraktára.

(7—)

„EGYETÉRTÉS”

XXXI. évfolyam.

POLITIKAI NAPILAP.

XXXI. évfolyam.

Csávolszky Lajos
 tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz
 főszerkesztő.

Ez a magyar művelt gazda-közönség lapja!

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre tömegesen csakhamar újra elmaradó új előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi jó hírnevét, mint hazánk legelső rangu napilapja, állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mint ha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számítva 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemből a legtekélyesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely e tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan a legkitűnőbb regényeket közli, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekiből válogatva elsőrangú műfordítók

fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rúgnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint.

Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitűnőségei és elsőrangú publicistikáit által írott vezércikkeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti táviratokat és ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnaponként megjelenő s egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” című országos híri rovatokat s végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, üzleti és mezőgazdasági rovatát s megbízható tőzsdei tudósításait, bátran kimondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

Egész évre — — — — — 20 frt | Negyed évre — — — 5 frt — kr.
 Fél évre — — — — — 10 „ | 1 hóra — — — — — 1 „ 80 „

Előfizetések legelőszörüben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapestben intézendők

Tisztelettel

az „EGYETÉRTÉS” kiadóhivatala
 Budapest, Papnövelde-utca 8. sz.

